

ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Проблеми українського музичного діаспорознавства»

2023-2024 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (мистецтвознавство)

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 025 Музичне мистецтво

Освітньо-наукова програма – Музичне мистецтво

Загальний обсяг дисципліни – (в кредитах ЄКТС) 4 кредити

Статус дисципліни – вибіркова

Факультет – початкової освіти та мистецтва

Кафедра – вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва

Курс – 2; **семестр** – 3; **вид підсумкового контролю** – залік

Мова навчання – українська.

Види занять: лекції та семінарські

Методи навчання: ретроспективний і хронологічний, метод дискусії, порівняння та аналогій, дедуктивний метод (від загального до одиничного), метод філософського аналізу музичної культури.

Форми навчання: очна, вечірня, дистанційна

Лінк на дисципліну: <https://dspu.edu.ua/science/departments/graduate-school/metodic-materials/music-art/2023-%d1%80%d1%96%d0%ba/>

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
Очна	II	III	4/120	46	16			30	74	-	+	-

2. Викладач

Фрайт Оксана Володимирівна oksana_frajt@ukr.net 0673671886	доктор мистецтвознавства, доцент кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки
---	---

3. Характеристика навчальної дисципліни

Метою навчання подати здобувачам освіти об'ємну панораму музичної культури української діаспори, висвітлити композиторську, музикологічну, виконавську, педагогічну, громадсько-організаційну та видавничу галузі її діяльності.

Результати навчання.

Знання:

Музичної культури Західної України та Наддніпрянщини 20-30 х років ХХ ст. та її ролі в поглибленні націотворчих процесів; політичних і соціальних причин виїзду митців за кордон: музичної культури українців Канади, США, Австралії; музичної культури українців Західної Європи: Австрія, Німеччина, Франція, Англія, Чехія.

Здатності:

Аналізувати історію музично-культурного життя української діаспори.

Компетентності.

Загальні:

здатність аналізувати інформацію з різних джерел; професійно володіти методами, способами і засобами набуття інформації; створювати мультимедійні презентації, набирати нотні тексти у програмі «sibelius».

фахові:

Здатність до оперування поняттями музикознавства в контексті історичних, теоретичних та практичних знань, умінь і навичок; усвідомлення функціональних засад історії музики як наукової дисципліни в системі гуманітарних та мистецтвознавчих наук; використовувати знання про основні закономірності, сучасні досягнення у теорії та історії музичного мистецтва;

здатність до розуміння еволюції музичного мистецтва як відображення основних тенденцій соціокультурного та історичного розвитку, самостійного здійснення аналізу особливостей функціонування музичного твору у певному соціокультурному середовищі.

Програмні результати навчання:

- розуміти проблеми розвитку сучасного музичного мистецтва;
- розуміти особливості регіональних традицій у контексті музичного життя;
- оволодіти та користуватися сучасними знаннями в галузевому та міждисциплінарному зв'язку;
- знаходити необхідну інформацію з інформаційних джерел відповідно до проблеми дослідження, зокрема й іноземною мовою.

Пререквізити дисципліни. Вивчається після таких дисциплін, як: «Філософія як досвід мислення», «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Проблеми сучасного музикознавства».

Постреквізити дисципліни. Після вивчення курсу аспірант займається побудовою індивідуальної траєкторії наукового дослідження.

4. Програма дисципліни

1. Музична культура і освіта в Галичині кінця ХІХ – початку 40-х років ХХ століття та їх роль у поглибленні націотворчих процесів.

Діяльність та творчість С.Людкевича, В. Барвінського, Ф.Колесси, Н.Нижанківського, Ф.Стешка, В.Витвицького, В.Безкоровайного, М.Колесси та інших. Плідні здобутки й значення „Просвіти”, Наукового товариства імені Шевченка у Львові, хорових товариств („Боян”, «Бандурист» і ін.), музичного товариства ім. М.Лисенка, Вищого музичного інституту ім. М.Лисенка та його численних філій у Галичині у професіоналізації кадрів, діяльність СУПРОМу (Спілка українських професійних музик), поява когорта видатних виконавців, педагогів, композиторів та музикознавців. Соціально-політична ситуація регіону, що викликала виїзд митців за кордон, перші емігранти-музиканти Є. Турула, М. Гайворонський, Р. Придаткевич. Політична ситуація 1918-1920 рр. та 1940-х рр. в Галичині; «таборовий» період еміграції в окупаційних зонах Німеччини, Австрії; організація музичного життя в таборах переміщених осіб.

2. Музична культура і освіта на сході України кінця XIX – першої третини XX століття: період «українізації» та наступні зміни політики влади.

Основні музично-освітні установи та музично-громадські товариства, зазначеного періоду, значення різнобічної праці М. Лисенка та розвиток його творчих, дослідницьких, педагогічних і національно-культурних засад. Реорганізація музичного життя в радянській Україні (заснування Київської консерваторії і Музично-драматичного інституту, Товариство імені М. Леонтовича, АСМ – Асоціація сучасної музики та ін). Діяльність і творчість М. Леонтовича, О.Кошиця, А.Ольховського, Л.Ревуцького, Д.Ревуцького, К.Стеценка, Я. Степового та інших. Музичне життя в період «українізації». Суспільно-політичні причини еміграції митців: виїзд О. Кошиця з Українською республіканською капелою за кордон; початок більшовицьких репресій (вбивство М. Леонтовича, Д. Ревуцького, інші репресовані музиканти). Перші емігранти-музиканти: Ф. Якименко, П. Печеніга-Углицький, М. Малько та ін.

3. Музична культура українців Канади.

Діяльність та творчість Б.Весоловського, О.Кошиця і Т. Кошиць, П.Маценка, Л.Туркевича, Ю.Фіяли, С.Гумініловича, С.Яременка, М. Дитиняк і ін. Визначні педагоги, виконавці, музикознавці, композитори. Митці-представники молодшої генерації. Персоналії для поглибленого вивчення: О.Кошиць як диригент і організатор хорової справи, П.Маценко як дослідник церковної музики. Музичне товариство Альберти: виконавсько-просвітницька діяльність. Визначні жінки-диригентки українського походження в Канаді. Визначні інструменталісти. Музично-освітні заклади.

4. Музична культура українців США.

Діяльність та творчість емігрантів різних поколінь: М.Гайворонського, В.Безкоровайного, В.Грудина, О.Залеського, В.Витвицького, В.Балея, Я.Барнича, Г.Китастого, Р.Купчинського, З.Лиська, І.Недільського, А.Ольховського, К.Кукловського, П.Печеніги-Углицького, Є.Цегельського,

Р.Придаткевича, А.Рудницького, Р.Савицького, І.Соневицького, М.Фоменка, З.Штокалка. Роль Українського музичного інституту Америки у музичному житті українців США. Інші освітні осередки (приватні музичні школи та консерваторія). Персоналії для поглибленого вивчення: М.Гайворонський, В.Витвицький, А.Рудницький, І.Соневицький, В. Кіпа, З.Лисько.

5. Музична культура українців Західної Європи та Австралії.

Діяльність та творчість представників української діаспори із Австрії (Є.Мандичевський, А.Гнатишин); Англії (С.Туркевич-Лукіянович), Німеччини (О.Бобикевич), Голландія (М.Антонович), Румунія (М.Бойченко), Франція (Ф.Якименко, С.Борткевич, М.Кузан, С.Сапрун), Чехія (В.Штон-Балтарович, Б.Левитський), Австралія (А. Мірошник). Персоналії для поглибленого вивчення: Ф.Якименко, С.Туркевич-Лукіянович, А.Мірошник, П. Щуровська-Россіневич. Музично-педагогічний факультет Українського вищого педагогічного інституту в Празі як важливий центр культурно-мистецького життя діаспори в Європі.

Перелік тем семінарських занять

Діяльність і творчість С. Людкевича, його зв'язки з діаспорою.

Доеміграційна діяльність і творчість М. Гайворонського, А. Рудницького, В. Витвицького; продовження праці за кордоном.

Доеміграційна діяльність і творчість О. Кошиця, А. Ольховського, А. Мірошника; продовження праці за кордоном.

Музичне життя Львова періоду німецької окупації.

Музичні освіта й виконавство українців-емігрантів у таборах «переміщених осіб» Західної Європи.

Діяльність і творчість О. Кошиця, П. Маценка, Б. Веселовського, Л. Туркевича, Ю. Фіяли в Канаді.

Діяльність і доробок українських музикознавців В. Витвицького, З. Лиська, А. Ольховського, А. Рудницького в США, М. Антоновича в Голландії.

Музична освіта, виконавство та композиторська творчість українців-емігрантів у США.

Визначні композитори – представники української діаспори у країнах Західної Європи.

Музикознавство, виконавство й музична освіта українців-емігрантів у європейських державах.

5. Місце проведення занять (локація)

Лекційні і семінарські заняття проводяться в аудиторії теоретичного навчання або дистанційно.

Технічне забезпечення та програмне забезпечення навчальної дисципліни: ноутбук або ПК, Power Point, Word.

6. Інформація про консультації

Консультації з дисципліни проводяться в обумовлений завчасно час з викладачем, в телефонному режимі або ж через електронну пошту.

7. Система оцінювання

Засвоєння здобувачами освіти матеріалу з дисципліни перевіряється на семінарських заняттях, контрольною роботою, співбесідою з лектором і заліком.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Відповіді на семінарських заняттях (x)	Контрольна робота	Співбесіда з лектором	Сума (залік)
50	20	30	100

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою:

$$x = \frac{A \cdot K}{n \cdot 5},$$
 де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки "2", n – кількість цих оцінок (не менше трьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка. Якщо середня оцінка за відповіді на семінарських заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$ або $n < 3$, то кількість балів x дорівнює нулю.

Залік за талоном № 2 і К проводиться перед комісією в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

8. Питання до підсумкового контролю

1. Українське музичне діаспорознавство як спеціальний навчальний курс. Суспільно-історичні передумови становлення музичної культури в українській діаспорі. Мета, зміст та завдання навчальної дисципліни «Українське музичне діаспорознавство».

2. Загальний огляд музичного життя Східної Галичини до 1939 року. Національно-культурний розвиток Східної Галичини у контексті історичних подій.

3. Причини еміграції митців із Галичини. Хвилі еміграції. Перші митці-емігранти краю.

4. Діяльність і творчість композиторів і виконавців із Галичини в країнах Західної Європи.

5. Загальний огляд мистецьких здобутків і подій українського музичного життя в поліетнічному середовищі Північної Америки першої половини XX століття.

6. Основні передумови розвитку професійної музичної освіти в українській діаспорі, основні освітні осередки в США та Канаді.

7. Хорові подорожі українських хорів Європою та американським континентом.
8. Персоналії і мистецькі здобутки українців Австралії.
9. Зв'язки з материковою Україною в першій половині XX століття, роль композиторів, виконавців і дослідників у цьому процесі.
10. Зв'язки з материковою Україною в другій половині XX століття, роль композиторів, виконавців і дослідників у цьому процесі.
11. Загальний огляд музичного життя Наддніпрянської України кінця XIX сторіччя-першої половини XX сторіччя. Основні етапи розвитку музичного життя Наддніпрянщини.
12. Політичні умови, що викликали виїзд митців за кордон. Перші емігранти з Наддніпрянщини.
13. Музичні товариства, творчі колективи та особисті здобутки українців у DP (таборах переміщених осіб) на території європейських країн від 1944 року.
14. Еволюція хорового руху в контексті соціокультурного розвитку української діаспори.
15. Розвиток професійної музичної освіти в таборах переміщених осіб.
16. Видатні персоналії, важливі події та суттєві мистецькі здобутки музичної культури Наддніпрянщини першої половини XX сторіччя.
17. Основні музикологічні надбання науковців української діаспори.
18. Форми організації музично-мистецького життя в Канаді.
19. Загальний огляд мистецьких здобутків і подій українського музичного життя в поліетнічному середовищі Північної Америки першої половини XX століття.
20. Розвиток українського фортепіанного мистецтва в північній Америці та Канаді в першій половині XX століття.
21. Розвиток українського фортепіанного мистецтва в північній Америці та Канаді в другій половині XX століття.
22. Дитячий фортепіанний репертуар композиторів української діаспори: традиції і новаторство.
23. Новітні форми міжкультурної комунікації і роль української діаспори в цих процесах.
24. Значення здобутків української діаспори для розвитку національної музичної культури.
25. Гастрольний взаємообмін представників українського музичного мистецтва в другій половині XX сторіччя.

9. Політика дисципліни.

Здобувач освіти повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувач освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету, відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися норм етики поведінки. Для забезпечення необхідної якості знань студент повинен регулярно готуватись до занять, працювати з навчальною літературою, з Інтернет-мережевими ресурсами.

Пропущені семінарські заняття відпрацьовуються за узгодженням з викладачем розкладом.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції : навч. посібник / О. Бенч-Шокало. – К : Український світ, 2002. – 440 с.
2. Булка Ю. Музична культура Західної України / Ю. Булка // Історія української музики. – Т. 4. – К., 1992. – С. 545-589.
3. Бурбан М. Хорова культура української діаспори: Навч. посібник / М. Бурбан. – Дрогобич : НВЦ Каменяр, 2003. – 94 с.
4. Витвицький В. За океаном: зб. статей / В. Витвицький. – Львів, 1996. – 132 с.
5. Витвицький В. Музикознавчі праці. Публіцистика / В. Витвицький. – Львів, 2003. – 400 с.
6. Водяний Б., Олексин Г., Ціж М. Короткий словник діячів української музичної культури / Б. Водяний, Г. Олексин, М. Ціж. – Тернопіль : Астон, 1992. – 127 с.
7. Диригент і композитор Андрій Гнатишин : Матеріали до біографії / Ред. Т. Данник. – Відень, 1994. – 226 с.
8. Дитиняк М. Українське музичне товариство Альберти / М. Дитиняк // Західньо-канадський збірник. – Ч. 3 [Упор. Яр Славутич]. – Едмонтон, 1998. – С. 128 - 140.
9. Дитиняк М. Хор «Дніпро» в Едмонтоні / М. Дитиняк // Західньоканадський збірник. – Ч. 3 [Упор. Яр Славутич]. – Едмонтон, 1998. – С. 141 – 155.
10. Історія української музики. – Т.4. – К. : Наукова думка, 1992. – 616 с.
11. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття / Г. Карась. – Івано-Франківськ, 2012. – 1164 с.
12. Кияновська Л. Стильова еволюція галицької музичної культури ХІХ-ХХ ст. / Л.Кияновська. – Тернопіль : Астон, 2000. – 339 с.
13. Кияновська Л. Українська музична культура: навч. посібник / Л. Кияновська. – Тернопіль, 2000. – 184 с.
14. Кошиць О. З піснею через світ (Подорож української республіканської капели) / О.Кошиць. – К. : Рада, 1998. – 326 с.
15. Левицька Л., Бодревич І. Лев Туркевич. Життя і творчість / Л. Левицька, І. Бодревич. – Торонто, Канада, 1965. – 353 с.
16. Леник В. Українці на чужині або репортажі з далеких доріг / В. Леник. – Львів : Червона калина, 1994. – 335 с.
17. Медведик П. Діячі української музичної культури: матеріали до біо-бібліографічного словника / П. Медведик // Записки НТШ. Праці Музикознавчої комісії. – Львів, 1993.- С. 370-455.
18. Медведик П. Діячі української музичної культури: матеріали до біо-бібліографічного словника / П. Медведик // Записки НТШ. Праці Музикознавчої комісії. – Львів, 1996.- С. 464-558.
19. Мірошник А. Музика і доля / А. Мірошник. – К. : Музична Україна, 2008. – 172 с.

20. Михальчишин Я. З музикою крізь життя / Я. Михальчишин. – Львів : Каменяр, 1992. – 231 с.
21. Муха А. Композитори України та української діаспори : Довідник / А. Муха. – К. : Музична Україна, 2004. – 352 с.
22. Ольховський А. Нарис історії української музики / А. Ольховський. – К. : Музична Україна, 2003. – 512 с.
23. Павлишин С. Ігор Соневицький / С. Павлишин. – Львів : БАК, 2005. – 119 с.
24. Павлишин С. Композитор Мар'ян Кузан / С. Павлишин. – Львів : Поліграфічний технікум, 1993. – 135 с.
25. Павлишин С. Перша українська композиторка Стефанія Туркевич-Лукиjanович-Лісовська / С. Павлишин. – Львів : БАК, 2004. – 160 с.
26. Підківка О. Після довгих років забуття: про життя і творчість українських композиторів / О. Підківка. – Дрогобич : Посвіт, 2008. – 226 с.
27. Рудницький А. Українська музика: історико-критичний огляд / А. Рудницький. – Мюнхен : Дніпрова хвиля, 1963. – 406 с.
28. Союз Українських Професійних Музик у Львові : Матеріали і документи. – Львів : Сполом, 1997. – 144 с.
29. Філоненко Л. Ярослав Барнич: науково-популярний нарис про життя і творчість / Л. Філоненко. – Дрогобич : Відродження, 1999. – 149 с.
30. Фрайт О. Іванна Шмериковська-Приймова: причинки до портрета мистецької особистості // Мистецька культура: історія, теорія, методологія (тези доповідей Міжнародної конференції. Львів, 27 листопада 2015 р.). – С. 82-86.
31. Фрайт О. В. Мирослав Антонович – керівник «Візантійського хору» / О. Фрайт // Календар класного керівника на 2011-2012 н.р. [Упор. Ю. Кишакевич]. – Дрогобич: ред.-вид. відділ, 2011. – С. 218-221.
32. Фрайт О. Тарас Губицький – визначний представник української музичної культури за океаном // Календар класного керівника на 2017-2018 н.р. – Дрогобич: ред.-вид. відділ, 2017. С. 152-154.

Додаткові:

33. Антонович М. Між двома війнами : спогади у 2 частинах / М. Антонович. - К. : Поліграфіст, 2003 – 538 с..
34. Білас О. Форми культурного життя українців у Німеччині та Австрії (1939-1955) : Автореферат... к. мист. / О. Білас. - Львів, 2010. – 18 с.
35. Витвицький В. Музичними шляхами: спогади / В. Витвицький. – Мюнхен : Сучасність, 1989. – 215 с.
36. Витвицький В. Михайло Гайворонський: Життя і творчість / В. Витвицький. – Львів, 2001. – 175 с.
37. Дем'янець І. Мистецька діяльність А. Гнатишина в контексті музичної культури ХХ ст. : Автореферат... к. миств. / І. Дем'янець. – Львів, 2009. – 18 с.
38. Залеський О. Мала українська музична енциклопедія / О. Залеський. – Мюнхен, 1971.
39. Карась Г. Постать Станіслава Людкевича в контексті музичної культури української діаспори / Г. Карась // Наукові записки Тернопільського нац. пед. університету. – Тернопіль, 2009. – С. 81-87.

40. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки: метод. посібник / Р. Савицький. – Тернопіль : Астон, 2000. – 68 с.
41. Синиця О. Українці за межами України / О. Синиця. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2001. – 81 с.
42. Семчишин М. Тисяча років української культури / М. Семчишин. – К. : Фенікс, 1993. – 550 с.
43. Штундер З. Станіслав Людкевич.- Життя і творчість / З. Штундер. – У 2-х томах.- Т. I.- Львів, 2005; Т. II. – Львів, 2009.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Ключковська І., Гумницька Н. Українська діаспора в об'єктиві сучасності: національно-політичний та духовно-культурний феномен (перша – третя хвилі еміграції) [storinka-m.kiev.ua/article.php].